V ONESKORENOSTI SVETA

Exil

Mesto tvojho detstva vyrastá medzi stepou a morom, pšenicou a svetlom,
biele od prachu srdcoviek, hviezdic a kostí morskej ihly,
mesto z vápenca, takého mäkkého, že ho možno rúbať sekerou, kde sa more
rozbaľuje a akácie, čo priniesli Gréci na svojich lodiach
v lete obelejú. Tak predsa, pamätáš si, toto je mesto, čo si stratil,
mesto pašerákov a huslistov, šachistov a opíc,
opera, blázinec, opustený kostol s vetrom namiesto chóru,
kde dve veci mali v úcte: literatúru a lode, poéziu a more.
Ak sa to raz stalo, stalo sa to v Odese. Ak sa teraz vrátiš,
tak nie ako bytosť, ktorú tí druhí vidia, a ak prejdeš okolo,
tak nie, ako keď okolo prejde človek, ale skôr, akoby si ktosi
spomenul na niečo dávno zabudnuté a rozmýšľal prečo.
Ak sa vrátiš, tvoj otec bude nažive, aby ti pripravil
tú svoju uhorkovú polievku s mätou a malú maškrtu zvanú *vtáčie mlieko*
a po hodinách spoločného hľadania sandálov, čo stratil pri mori,
ešte raz spolu navštívite ten zábavný park, kde
sú pochovaní tvoji predkovia a potom sa vrátite domov do bytového domu,
čo postavili nemeckí vojnoví zajatci, ktorým tvoj otec dával chlieb,
čo, ako si spomínaš, ťa prekvapovalo. Vezieš sa električkou na zastávku,
kde sa už dávno nedá vystúpiť, a on jednostaj kráča
s tebou, až kým sa nerozplynie, jednostaj ťa držiac za tvoju neviditeľnú ruku.

Rybár

Marec. Neva ešte stále biela, krehká ako eucharistia, a ako tak kráčame
po jej mostoch, balansujúc na námraze, píšťaly ľadu
kĺžu z odkvapov na veľký údiv psov, z ktorých nejeden
ešte nevidel jar, kým iní predstierajú, že si ju nepamätajú
a nejaká žena sa skláňa nad neskorými zemiakmi, preberá ich a šúpe a ty vravíš:
"v tom dome býval kamarát môjho otca, ktorého zabili" a
"v tom dome tam býval ďalší a tu veľmi zlý básnik, ktorého už nik nepozná."
Prichádzame k synagóge a ideme dnu, až úplne dozadu k zabudnutej svätosti,
kde vám povedia, že môžete šepkať obrátení k stene a bude vás počuť na druhej strane.
Ale rabín nevie, že ty si hluchý. Šepkáme obrátení k stene, aby sme mu urobili radosť.
Nápis v cyrilike žiada o príspevok, za ktorý si zjavne kupujeme
desiatky macesov zabalených v papieri. *V tomto meste*
nás zostalo iba sto. Kým sme tu, na rieke vyčkáva nejaký rybár,
sedí s vedrom vedľa seba, vlasec v diere, ale za ostatnú hodinu
jeho ľadovú kryhu obkolesila voda, takže bezpovedome
pláva dolu prúdom, nič nechytiac, skrehnutý a poblúznený
zimnými myšlienkami, ako všetci sú a boli, a na pomoc
nepríde mu nik. Je jar. A Neva biela a krehká ako eucharistia.

Elégia na neznámeho básnika

Ty, čo si odlúčený, pútnik, cudzinec, čo v zime zohol sa
po stratenú rukavicu, si *ein Fremder* na zemi,
akoby ťa k nám ktosi napísal. Počúvaj: zvony! Opäť ťa chráni
nehybnosť detstva, kde zostáva lenivá rieka,
z odkvapu spieva dážď, mokré fľaše, orosené mreže.

Odlúčenosť zbiera hudbu samoty, akoby to bola sklená viola.
Zvony zvonia, čo sú a nie sú, a duša zostáva blúdiť modrou nocou.
Ty si ten, čo sa pozerá, ten, čo toto sníva, ten bez domova, čo zostal sám.
Duša odišla. Rozmýšľam, sama s tvojimi myšlienkami,
o biede bdelého bytia, tu, kde sa dotýka večnosti.

Nejaký muž stál za tebou, v ruke nôž. Vchádzal si do jazera, až kým
bolo vidno len tvoj klobúk. Mŕtvi začali *mlčky blúdiť po hviezdnej sieni.*
Tvoja sestra si siahla na život. A ty si potom nemohol zniesť uprené pohľady druhých.
Čo si však znášal, a to dlhé hodiny, boli *hviezdami posiate oči ropuchy.*
Som tvoja prekladateľka. Mňa ľutuj. Nevsunieš len tak *ein Fremder* do úst
iného.
Minulé leto som s tebou išla do krematória.
Recitovali sme básne a pokryli tvoje telo rukavicami a ružami.
Viem, že si mŕtvy. Prečo sa stále pýtaš, *čo sa dá robiť*?

Čierna je farba šľapají, mrazu, mĺkvosti a sĺz.
Mení konáre a krídla. Modrá sa javí ako mrak, kvet, ľad.
Jelene, čo vyšli z lesa, sú tiež modré. Rieka je zelená, ale zelené sú aj *škvrny*
rozkladu. Strieborné, kvitnúce maky, a hlas vetra,
tváre nenarodených. Ich kráľovstvom je smrť..

Živí, vravíš, pripadajú ti neskutoční, akoby horeli. *Boh vdýchol*
prívetivý plameň
do jeho srdca: Ó, človek! A predsa živí civejú na mŕtvych, prosiac ich, aby sa zjavili.
Prečo? pýtaš sa. Tomu mŕtvi nerozumejú. Živí nevedia, čo sú,
merajúc čas ako blikanie dňa a noci.

Hnedé sú stoky, trámy a tiene; zlatý je deň, sviečky a hviezdny stan.
Zo slonoviny sú ruky a údy milencov; purpurový je nočný vietor, nozdry a slimáky.
Skif je červený tak ako vlk a krv. Žlté sú steny leta.
Spánok je biely ako aj choroba, košeľa a zjavenie.

Čo nám teda zostáva okrem temnoty? Vlastné bytie je vždy temné a blízke.

in memoriam, Svetozár Daniel Šimko (1959 – 2004)

Smrteľná posteľ

Tak, Andreanska, bola si s ním v jeho posledných chvíľach, a to sa ti musí nechať,
hovoríš jazykom, ktorému som ja rozumela iba v kuchyni svojho detstva: pre teba je to
lampou osvetlený jazyk, ktorým hovorili v paradajkových záhradách a trestaneckých táboroch tí, ktorých poslali preč
a tí, ktorí ich nechali poslať, toľko slov na *nikto* a *nič,*
až kým si dejiny neprišli aj po nich so svojimi rokmi úsilia a zmaru,
ako električka, čo za sebou ťahá čierny dym.
Sú to kufre vyrobené za 'komunistických čias,' z balzy a plechu.
Tu sú knihy, tuš na pergamene, čo ich zločinci predávajú na čiernom trhu.
V tých nociach sme po tom moste prešli tucet krát, ale
—rozumieš tomu?— samy, bez niekoho, kto by nám požičal zápalku.

Objavil sa ruský dezertér "z afganskej vojny," čo kreslil karikatúry za
pár
drobných, ale našu podobizeň nikdy nenakreslil. A občas v noci sa
spod kamenných
anjelov ozýval spev, ale inak sme boli samy. Naše spomienky na Svetka mali
vôňu cesnakových polí pri rieke a výletov v koši na bicykli jeho
otca
po jej brehoch. V noc invázie hralo rádio a prišli džípy s červenými
hviezdami,
z ktorých sa na západe stali džípy s bielymi hviezdami.
On so svojimi priateľmi obracal značky na uliciach naopak a nepriateľ omylom
vpochodoval
do Rakúska, čo v dejinách tej vojny bola jediná takáto invázia.
Je teda po všetkom, vravíš. Keď zatvoril oči, objavili sa labute.
Ty si ho na poslednom moste vzala za ruku a rozosmiala. Máš moje áno, Andreanska.

Litánie v Krakove

buď áno živým
buď nie stene
buď áno mostu
buď nie vode pod mostom
buď áno vetru, nie drôtu
buď áno zvonom
buď nie zamknutým dverám
buď áno vzduchu
buď nie odpovedi
buď áno lastovičkám, nie buď skale

Working Notes:

The title *In The Lateness of the World* comes from Robert Duncan's "Poetry, A Natural Thing"
"The Museum of Stones" is in memory of Hugh Anthony Sloan, 1953-2007
"Exile" and "Fisherman" are for Ilya Kaminsky
"The Lost Suitcase," "Elegy for an Unknown Poet" and "Death Bed" are written in memory of Svetozar Daniel Simko, 1959-2004
Chapter titles in "A Room" are from David Hume. This poem is dedicated in memory of Robert Creeley, whose glass cubes those were.
"A Bridge" includes the word *bothy.* A bothy is a ruined hut restored for use by trekkers and fishermen.